

પારિભાષિક શબ્દો

એકમ

1

રાસાયણિક ગતિકી

રાસાયણિક ગતિકી	- Chemical kinetics	ત્વરિત વેગ	- Instantaneous rate
પ્રાક્કથન	- Prediction	સ્પર્શ રેખા	- Tangent
મુક્ત શક્તિ ફેરફાર	- Free energy change	પ્રક્રિયાનો ક્રમ	- Order of reaction
પ્રક્રિયાવેગ	- Reaction rate	વેગઅચળાંક	- Rate constant
અતિઝડપી પ્રક્રિયા	- Fast reaction	ઘાતાંક	- Exponent
પુરોગામી	- Forward	પ્રથમ ક્રમ પ્રક્રિયા	- First order reaction
પ્રતિગામી	- Reverse	વિકિરણ	- Radiation
પરિબળ	- Factor	આણ્વિકતા	- Molecularity
વિકલિત	- Differential	વિઘટન	- Decomposition
સંકલિત	- Integrated	મધ્યસ્થી	- Intermediate
તબક્કો	- Step	વેગ નિર્ણાયક તબક્કો	- Rate determining step
ક્રિયાવિધિ	- Mechanism	સંકલિત વેગનો નિયમ	- Integrated rate law
અવસ્થા	- State	શૂન્યક્રમ	- Zero order
સંપર્ક સપાટી	- Contact surface	પ્રક્રિયક	- Reactant
તત્ત્વયોગમિતિ	- Stoichiometry	નીપજ	- Product
ગતિજ ઊર્જા	- Kinetic energy	ઢાળ	- Slope
સ્થિતિજ ઊર્જા	- Potential energy	આંતર્છેદ	- Intercept
સક્રિયકરણ શક્તિ	- Activation energy	અચળાંક	- Constant
માત્રા	- Magnitude	અર્ધ-આયુષ્ય સમય	- Half life time

આભાસી પ્રથમ ક્રમ	- Pseudo first order
એકમ	- Unit
વિલગન	- Isolation
અજમાયશ	- Trial
અર્ધપ્રક્રિયા સમય	- Half reaction time
સક્રિયકૃત સંકીર્ણ સિદ્ધાંત	- Activated complex theory
સંક્રાંતિ અવસ્થા	- Transition state
અથડામણનો સિદ્ધાંત	- Collision theory
દેહલી ઊર્જા	- Threshold energy
પરિબળ	- Parameter, Factor
પૂર્વઘાતાંક	- Pre exponential
આવૃત્તિ અવયવ	- Frequency-Factor
સંભાવ્યતા અવયવ	- Probability factor
ત્રિવિભવિન્યાસકારક	- Steric factor
સમન્વય	- Combination
દિઠ્ઠવિન્યાસ	- Proper direction

સફળ અથડામણ	- Fruitful collision
સક્રિયકૃત સંકીર્ણ	- Activated complex
આંદોલન ગતિ	- Translation motion
સ્થિતિજ ઊર્જા	- Potential energy
ભ્રમણ ગતિ	- Rotational motion
કપનગતિ	- Vibration motion
ઉષ્મા શોષક	- Endothermic
ઉષ્મા ક્ષેપક	- Exothermic
ઊર્જા અવરોધ	- Energy barrier
મધ્યવર્તી સંકીર્ણ	- Intermediate complex
વૈકલ્પિક	- Alternative
સ્વયંસ્ફુરિત	- Spontaneous
બિનસ્વયંસ્ફુરિત	- Non-spontaneous
ક્રમિક તબક્કા	- Successive steps
સ્થાયી અવસ્થા	- Steady state
અભિધારણા	- Hypothesis
ક્રિયાશીલ	- Functional
સંતુલન	- Equilibrium

એકમ

2

પૃષ્ઠ રસાયણવિજ્ઞાન

પૃષ્ઠ રસાયણવિજ્ઞાન	- Surface chemistry
સ્થૂલ	- Bulk
સીમા	- Boundary
અંતરાપૃષ્ઠ	- Interface
પ્રાવસ્થા અથવા કલા	- Phase

વિલયન	- Dissolution
સમાંગ	- Homogeneous
વિષમાંગ	- Heterogeneous
અધિશોષણ	- Adsorption
અધિશોષક	- Adsorbent

અધિશોષિત	- Adsorbate	સ્થાન	- Site
અસંતુલિત અથવા અવશેષી	- Residual	સંઘનન	- Condensation
તનાવ	- Strain	બાષ્પાયન	- Evaporation
સક્રિયકૃત	- Activated	અલગીકરણ	- Separation
અવશોષણ	- Absorption	ઉદ્દીપન	- Catalysis
શોષણ	- Sorption	ઉદ્દીપક	- Catalyst
અપશોષણ	- Desorption	જૈવરાસાયણિક	- Biochemical
ક્રિયાવિધિ	- Mechanism	ઉત્સેચક	- Enzyme
ભૌતિક અધિશોષણ	- Physical adsorption (Physisorption)	મધ્યવર્તી	- Intermediate
રાસાયણિક અધિશોષણ	- Chemical adsorption (Chemisorption)	વરણાત્મકતા	- Selectivity
આકર્ષણ બળો	- Attraction forces	આકારવરણાત્મક	- Shape selective
વિશિષ્ટ	- Specific	જલીયકરણ	- Hydration
ત્વરિત	- Instantaneous	ઉષ્માશોષક	- Endothermic
બહુઆણ્વિય	- Multimolecular	ઉષ્માક્ષેપક	- Exothermic
ઘટના	- Phenomenon	પ્રવર્ધક	- Promotor
પ્રદૂષણ	- Pollutant	ઉદ્દીપકીય ઝેર	- Catalytic poison
પરિબળ	- Factor	જટિલ	- Complex
સ્વભાવ	- Nature	રૂપાંતરણ	- Transformation
સક્રિયકરણ	- Activation	પ્રેરિત બંધબેસતો	- Induced fix
કાયમી	- Permanent	કલિલ	- Colloid
ક્રાંતિક	- Critical	નિલંબન	- Suspension
સંયોગીકરણ	- Combination	વિક્ષેપન	- Dispersion
લાક્ષણિક	- Characteristic	વિક્ષેપિત	- Dispersed
પૃષ્ઠ ક્ષેત્રફળ	- Surface area	માધ્યમ	- Medium
ચોસલા	- Blocks	વિરાટઅણુ	- Macro molecule
સમતાપી	- Isotherm	કદ	- Size
સંતુલન	- Equilibrium	પુંજ	- Regate
ચકાસણી	- Verification	સમુચ્ચય	- Associate
		ક્રાંતિક મિસેલ સાંદ્રતા	- Critical micelle concentration

શિર, શીર્ષ	- Head	યાંત્રિક	- Mechanical
પૂંછ, પૂંછડી	- Tail	અભિસરણ	- Osmosis
વિનિમય	- Exchange	પ્રકીર્ણન	- Scattering
અતિશય ઠારણ	- Excessive cooling	પ્રજ્વલિત	- Illuminated
સ્થાયીકારી	- Stebillzing	અભિધારણા	- Hypothesis
સ્થાયીકારક	- Stabilizer	વૈદ્યુતકલ સંચાલન	- Electrophoresis
ચાપ	- Arc	સ્કંદન	- Coagulation
પેપ્ટીકરણ	- Peptization	પાયસ	- Emulsion
પરિવર્તનીય	- Reversible	પૃષ્ઠભૂમિ	- Background
શુદ્ધીકરણ	- Purification	ઈમલ્શીકરણ	- Emulsification
સંસેચન	- Impregnation	વિપાયસીકરણ	- Demulsification
સંખ્યાત્મક	- Colligative	નિક્ષેપિત	- Deposit
પ્રકાશીય	- Optical	ધુમાડા અપક્ષેપક	- Smoke precipitator

એકમ

3

d- અને f- વિભાગનાં તત્ત્વો

સંક્રાંતિ તત્ત્વો	- Transition elements	અનુચુંબકીય	- Paramagnetic
આંતર સંક્રાંતિ તત્ત્વો	- Innertransition elements	પ્રતિચુંબકીય	- Diamagnetic
ભૂમિઅવસ્થા	- Ground state	અનુમાપક	- Titrant
સ્ફટિકક્ષેત્રવાદ	- Crystal field theory	સંક્રાંતિ શ્રેણી	- Transition series
ચુંબકીય ચાકમાત્રા	- Magnetic moment	મિશ્રધાતુ	- Alloy
આંતરાલીય સંયોજનો	- Interstitial compound	વિરંજક	- Bleaching agent
બિનપ્રમાણ સંયોજનો	- Nonstoichiometric compounds	રેડિયો સક્રિય	- Radioactive
સંકોચન	- Contraction	વર્ણક	- Pigment

એકમ

4

સંકીર્ણકારો અથવા સવર્ગસંયોજનો

સંકીર્ણ	- Complex	ત્રિદંતીય	- Tridentate
સવર્ગસંયોજન	- Co-ordination compound	ષષ્ટદંતીય	- Hexadentate
દ્વિ-ક્ષાર	- Double salt	બહુદંતીય	- Polydentate
ગુણાત્મક પૃથ્થકરણ	- Qualitative analysis	બહુફલકીય	- Polyhedral
સવર્ગ સહસંયોજક બંધ	- Co-ordinate covalent bond	સ્ફટિકક્ષેત્રવાદ	- Crystal field theory
દાતા પરમાણુ	- Donor atom	સવર્ગાંક	- Co-ordination number
સવર્ગસહ નિર્દેશ	- Co-ordination site	અનુચુંબકીય	- Paramagnetic
એકદંતીય	- Unidentate	પ્રતિચુંબકીય	- Diamagnetic
દ્વિદંતીય	- Didentate	સમઘટકતા	- Isomerism

એકમ

5

આલ્ડિહાઇડ, કિટોન અને કાર્બોક્સિલિક એસિડ

વિવર્તન	- Diffraction	તીવ્ર વાસ	- Pungent smell
તુલનાત્મક	- Comparative	વિશિષ્ટ વાસ	- Distinet smell
સુગંધ	- Fragrant	મધ્યસરના દ્રાવ્ય	- Fairly soluble
મનપસંદ	- Pleasant	વિભાજન	- Cleavage
સંમિશ્રણ	- Blending	વલયમાં વિસ્થાપન	- Ring substitution
અવરોધક અસર	- Steric effect		

એકમ

6

નાઇટ્રોજનયુક્ત કાર્બનિક સંયોજનો

પ્રાથમિક	- Primary	ઔદ્યોગિક	- Industrial
દ્વિતીયક	- Secondary	ઉત્પાદન	- Production
તૃતીયક	- Tertiary	ઇલેક્ટ્રોન પૂરક	- Electron releasing
આલ્કાઇલ	- Alkyl	એરોમેટિક	- Aromatic
એરાઇલ	- Aryl	સ્થાનીકૃત	- Localized
એમાઇન	- Amine	એસાઇલેશન	- Acylation
અલગીકરણ	- Separation	અક્રિયકારક	- Deactivating
સ્ક્રેપ	- Scrap	ડાયેઝોટાઇઝેશન	- Diazotisation
એમોનોલીસી	- Ammonolysis	મધ્યવર્તી	- Intermediate
ગાબ્રિયલ	- Gabriel	ચક્રીય પ્રણાલી	- Ring system
સંશ્લેષણ	- Synthesis	વિષાણુ	- Toxic
		બિનવિષાણુ	- Non-toxic

એકમ

7

જૈવિક અણુઓ

શર્કરા	- Sugar	પ્રતિદ્રવ્યો	- Antibodies
બિનશર્કરા	- Nonsugar	રૂઢિગત નામ	- Trivial name
વિશિષ્ટ પરિભ્રમણ	- Specific rotation	સમવિભવ બિંદુ	- Isoelectric point
વિપરીતકરણ	- Inversion	ઊભયગુણધર્મી	- Amphoteric
વિપરીત શર્કરા	- Invert sugar	રેસામય પ્રોટીન	- Fibrous proteins

ગોલીય પ્રોટીન	- Globular proteins
બિનપ્રોટીન	- Non-proteins
વિકૃતિકરણ	- Denaturation
વૈદ્યકીય રસાયણ	- Clinical chemistry
જળવિરાગી	- Hydrophobic
જળઅનુરાગી	- Hydrophilic

ઉત્સેચક	- Enzyme
સહકારક	- Cofactor
સહઉત્સેચક	- Coenzyme
અપ્રક્રિયવ્ય ઉત્સેચક	- Apoenzyme
પ્રક્રિયાર્થી	- Substrate
જૈવિક	- Biological

એકમ

8

પોલિમર

અર્ધસાંશ્લેષિત	- Semisynthetic
તણાઉશક્તિ	- Tensile strength
માનાંક	- Modulus
રેષાઓ	- Fibers
આવર્તનીય એકમ	- Repeating unit
રેખીય પોલિમર	- Linear polymer
શાખીય પોલિમર	- Branched polymer

મિશ્રબંધીત પોલિમર	- Cross-linked polymer
યોગશીલ	- Addition
પોલિમરાઈઝેશન	polymerisation
સંઘનન પોલિમરાઈઝેશન	- Condensation
	polymerisation
નિષ્ક્રિય	- Inert
ઘસારો	- Scratch
સદૃઢતા	- Stiffness

એકમ

9

રોજિંદા જીવનમાં રસાયણવિજ્ઞાન

અપરિષ્કૃત	- Crude
તંત્રિકાકોષ	- Nerve cell
રસાયણચિકિત્સા	- Chemotherapy

વેદનાહર ઔષધો	- Analgesic drugs
જીવાણુનાશી ઔષધો	- Antiseptic drugs
પ્રતિએસિડ પદાર્થો	- Antacids

પ્રતિએલર્જી ઔષધો	- Antiallergenic drugs
પ્રત્યાયન તંત્ર	- Communication system
ગ્રાહી પદાર્થો	- Receptors
નિરોધકો	- Inhibitors
કોષત્વચા	- Cellmembrane
પ્રશાંતકો	- Tranquilizers
ચેતાપ્રેષિત્ર	- Neurotransmitter
ઉદાસીનતારોધી ઔષધો	- Antidepressant drugs
માદક	- Narcotic
બિનમાદક	- Non-narcotic
સંધિવા	- Arthritis
તાપશામક ઔષધો	- Antipyretic drugs

પ્રતિસૂક્ષ્મજીવી ઔષધો	- Antimicrobial drugs
સંક્રમણહારકો	- Disinfectants
સૂક્ષ્મજીવનાશક	- Microbicidal
સૂક્ષ્મજીવ નિરોધી	- Microbiostatic
બેક્ટેરિયાનાશક	- Bactericidal
બેક્ટેરિયા નિરોધી	- Bacteriostatic
ઘા	- Wound
ખાદ્યપદાર્થ પરિરક્ષક	- Food preservative
ભેદસ્વિતા	- Obesity
ગર્ભનિરોધક ઔષધો	- Antifertility drugs
ગોળી (દવા)	- Pill, Tablet
સફાઈકર્તા પદાર્થ	- Cleansing agent
પ્રક્ષાલકો	- Detergents

